

АГЕНЦИЈА ЗА ЕНЕРГЕТИКУ
РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ
Број: 663/2020-Д-1/1
Датум: 24. децембар 2020. године
Београд, Теразије 5/У

На основу члана 39. став 1. и члана 92. став 1, а у вези са чланом 88. став 2. тачка 1) Закона о енергетици („Службени гласник Републике Србије“, бр.145/14 и 95/18-др. закон) и члана 12. Статута Агенције за енергетику Републике Србије („Службени гласник РС“, број 52/05),

Савет Агенције за енергетику Републике Србије, на 125. седници од 24. децембра 2020. године, донео је

ОДЛУКУ

о давању сагласности на Одлуку о одређивању цене за приступ систему за пренос електричне енергије

I

Даје се сагласност на Одлуку о одређивању цене за приступ систему за пренос електричне енергије број:000-00-ROU-14/2020-002 коју је донела Скупштина Акционарског друштва „Електромрежа Србије“ Београд на 67. ванредној седници одржаној 14. децембра 2020. године.

II

Ову одлуку објавити у „Службеном гласнику Републике Србије“ и на интернет страници Агенције за енергетику Републике Србије.

ПРЕДСЕДНИК САВЕТА

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ
уз сагласност на Одлуку АД „Електро mreжа Србије“ о цени приступа систему за пренос електричне енергије

Уводне напомене

Акционарско друштво „Електро mreжа Србије“, Београд – као оператор преносног система електричне енергије (у даљем тексту: АД ЕМС), донело је, у складу са чланом 50 и 88. Закона о енергетици („Службени гласник РС“, број 145/14 и 95/2018 - други закон), а према Методологији за одређивање цене приступа систему за пренос електричне енергије („Службени гласник РС“, број 93/12, 123/12, 116/14, 109/15, 98/16, 99/18 и 4/19) у даљем тексту: Методологија), Одлуку о утврђивању цена за приступ систему за пренос електричне енергије бр. 000-00-ROU-14/2020-002 од 14.12.2020. године (допис заведен у Агенцији под бројем 663/2020-Д-І од 17.12.2020. године) и доставило на сагласност Агенцији за енергетику Републике Србије (у даљем тексту: Агенција).

У прилогу наведеног акта, достављено је образложење одлуке са потребним енергетско-техничким и економско-финансијским подацима. Регулаторни период је 2020. година.

Све енергетске и економско-финансијске табеле које су на захтев Агенције приложене уз Одлуку, формално-технички су правилно попуњене. Економско-финансијска анализа предложеног акта о ценама односи се на анализу сваког појединачног елемента формуле за израчунавање максимално одобреног прихода за енергетску делатност преноса електричне енергије и управљања преносним системом, као и на формално-техничку исправност алокације максимално одобреног прихода на тарифне елементе (односно израчунавање тарифа по тарифним елементима) према Методологији.

Техничке и енергетске величине

На основу података из 2018. и 2019. године, као и података из првих девет месеци 2020. године планиране су потребне количине електричне енергије за регулаторни период. Током регулаторног периода планиран је укупни пренос од 41.109 GWh електричне енергије. Од произвођача прикључених на преносни систем планирано је преузимање 35.963 GWh, са територије Косова и Метохије 455 GWh, а из суседних електроенергетских система 4.686 GWh. Поред тога планира се преузимање око 5 GWh из дистрибутивног система. Од укупно преузете енергије у преносни систем планирана испорука у дистрибутивни систем износи 29.406 GWh, купцима повезаним на преносни систем 2.710 GWh, за потребе производње електричне енергије и пумпања 1.865 GWh, на територију Косова и Метохије је планирана испорука 1.390 GWh, а суседним електроенергетским системима 4.898 GWh. Губици у мрежи АД ЕМС на територији Србије без Косова и Метохије су планирани у износу од 840 GWh што представља 2,04% укупне електричне енергије која је планирана за пренос у регулаторном периоду.

Табела: Губици - остварења 2015-2019. година и план за 2020. годину (ЕЕС РС без КиМ)

		2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
Укупно пренета енергија	GWh	41.891	41.404	40.453	40.715	39.639	41.109
Енергетски губици преноса	GWh	932	890	852	868	806	840
Губици	%	2,22	2,15	2,11	2,13	2,03	2,04
Промена % губитака у односу на претходну годину	%	-9,9	-3,2	-1,9	+1	-4,7	+0,5

У 2016. години проценат губитака у преносној мрежи је износио 2,15% од укупно пренете електричне енергије и мањи је у апсолутном износу за 0,07% у односу на проценат губитака остварен у 2015. години. У 2017. години проценат губитака је износио 2,11%, мањи је за 0,04% у односу на проценат губитака остварен у 2016. години. Овом смањењу губитака допринело је смањење укупног преноса електричне енергије, као и активности на одвајању сопствене потрошње објеката АД ЕМС од техничких губитака у преносној мрежи. У 2018. години проценат губитака је износио 2,13% и већи је у апсолутном износу за 0,02% у односу на проценат губитака остварен у 2017. години. Разлог за овај благи пораст може се оправдати чињеницом да је у 2018. години била већа производња из хидроелектрана него у 2017. години, па су се због географског положаја ових електрана, односно њихове удаљености од центара потрошње повећали губици. Овоме доприноси и смањена производња из термоелектрана које су по свом географском положају ближе центрима велике потрошње. Такође, благо повећан укупни пренос електричне енергије природно утиче и на процентуално веће губитке у преносном систему. У 2019. години проценат губитака је износио 2,03% и мањи је у апсолутном износу за 0,1% у односу на проценат губитака остварен у 2018. години. Разлог за овај пад јесте чињеница да је пренето мање електричне енергије, а и због сушне године била је мања производња из хидроелектрана, а већа производња из термоелектрана које су ближе центрима велике потрошње.

У регулаторном периоду планиран је приближно исти проценат губитака као у 2019. години, у износу од 2,04% укупно пренете енергије. Разлог за практично непромењен проценат губитака је тај што се већи планирани пренос електричне енергије у 2020. години, а тиме и очекивани пораст губитака, компензује смањењем губитака пошто се планом инвестиција у преносни систем планира изградња и реконструкција објеката електроенергетске мреже, а очекује се и већа производња из термоелектрана која такође утиче на смањење губитака.

Економско - финансијска анализа

Оперативни трошкови

Укупни оперативни трошкови за 2020. годину су обрачунати у износу од 9.835.774 хиљада динара. Сви оперативни трошкови, укључујући и трошкове набавне вредности електричне енергије за балансирање, од чега се највећи део односи на купопродају енергије за надокнаду балансног одступања и обезбеђење сигурног рада преносног система, изузев трошкова регулаторне накнаде, на чију висину оператор преносног система не може да утиче, утврђени су у износу од 9.710.449 хиљада динара. Ово одговара износу оперативних трошкова на које је Савет Агенције дао сагласност приликом одобравања цене приступа систему за пренос електричне енергије 2017. и 2019. године.

Трошкови регулаторне накнаде су обрачунати у складу са Методологијом у износу од 125.325 хиљада динара. Основ за обрачун овог трошка представља 1,0% од збира оперативних трошкова (утврђених пре укључивања набавне вредности електричне енергије за балансирање и овог трошка у оперативне трошкове), трошкова амортизације и приноса на регулисана средства који се добија множењем вредности регулисаних средстава и стопе приноса на регулисана средства.

На основу напред наведеног, предложена вредност укупних оперативних трошкова у регулаторном периоду се може сматрати прихватљивом.

Трошкови амортизације

Трошкови амортизације су обрачунати за делатност преноса електричне енергије и управљања преносним системом у износу од 3.283.904 хиљада динара. Ово одговара износу трошкова амортизације на које је Савет Агенције дао сагласност приликом одобравања цене приступа систему за пренос електричне енергије 2017. и 2019. године. Наведени износ је мањи од износа који би се добио обрачуном трошкова амортизације на постојећа регулисана средства и средства која ће се активирати у регулаторном периоду (у складу са планираним активирањем средстава у регулаторном периоду и дефинисаним процењеним корисним веком ових средстава), укључујући и амортизацију средстава прибављених без накнаде, па се предложени трошкови амортизације у регулаторном периоду могу сматрати прихватљивим.

Регулисана средства

Регулисана средства су обрачуната у износу од 65.299.002 хиљада динара, што одговара износу регулисаних средстава на које је Савет Агенције дао сагласност приликом одобравања цене приступа систему за пренос електричне енергије 2017. и 2019. године. Наведени износ је мањи од износа регулисаних средстава који би се добио на основу нето вредности регулисаних средстава на почетку и на крају регулаторног периода за 2020. годину, па се предложена вредност регулисаних средстава у регулаторном периоду може сматрати прихватљивом.

Стопа приноса на регулисана средства

Стопа приноса на регулисана средства је обрачуната у висини од 6,64% за делатности преноса електричне енергије и управљања преносним системом и то применом цене сопственог капитала пре опорезивања од 9,00%, пондерисане просечне цене позајмљеног капитала од 4,00%, прописаног учешћа сопственог капитала у финансирању регулисаних средстава од 40%, прописаног учешћа позајмљеног капитала у финансирању регулисаних средстава од 60% и стопе пореза на добит од 15,00%.

Принос на регулисана средства са предложеном стопом од 6,64% за делатност преноса електричне енергије и управљања преносним системом, одбацује износ од 4.332.781 хиљада динара.

Предложена стопа приноса на регулисана средства у регулаторном периоду се може сматрати прихватљивом.

Трошкови системских услуга

Трошкови системских (помоћних) услуга су одобрени у износу од 2.750.648 хиљада динара. Висина овог трошка одговара износу на који је Савет Агенције дао сагласност приликом одобравања цене приступа систему за пренос електричне енергије 2017. и 2019. године. Наведени износ је мањи од износа који би се добио применом цена закупа резерве снаге за системске услуге секундарне и терцијарне регулације и ценама помоћних услуга коју је Агенција утврдила за 2020. годину, па се може сматрати прихватљивим.

Трошкови за надокнаду губитака

Трошкови за надокнаду губитака у преносној мрежи су обрачунати у износу од 4.133.586 хиљада динара. Висина овог трошка одговара износу на који је Савет Агенције дао сагласност приликом одобравања цене приступа систему за пренос електричне енергије 2017. и 2019. године и знатно је нижа од трошкова за надокнаду губитака који би се добили применом пондерисане просечне набавне цене електричне енергије за надокнаду губитака на одобрене количине активне енергије потребне за покривање губитака у преносном систему у 2020. години.

На основу напред наведеног, трошкови за надокнаду губитака у преносном систему у регулаторном периоду се могу сматрати прихватљивим.

Остали приходи

Остали приходи су одобрени у износу од 7.861.633 хиљада динара што одговара износу на који је Савет Агенције дао сагласност приликом одобравања цене приступа систему за пренос електричне енергије 2017. и 2019. године. Наведени износ је већи од износа осталих прихода који би се добио на основу одобрених осталих прихода у 2019. години, па се може сматрати прихватљивим.

Корекциони елемент

Корекциони елемент је обрачунат у износу од 1.652.477 хиљада динара који се добио као вредносни израз разлике између оправданог прихода обрачунаог на начин утврђен Методологијом и оствареног прихода од приступа систему за пренос електричне енергије.

На основу напред наведеног, корекциони елемент може се сматрати прихватљивим.

Максимално одобрени приход

Агенција је одобрила максимално одобрени приход за регулаторну 2020. годину у износу од 18.127.538 хиљада динара за делатност преноса и управљања преносним системом. Структура максимално одобреног прихода, на основу кога је подносилац Предлога обрачунао цену приступа систему, је приказана у следећој табели:

000 дин.			
Редни број	Позиција	Скраћенице	Пренос електричне енергије и управљање преносним системом
1	Оперативни трошкови пре укључивања енергије за балансирање и обрачуна регулаторне накнаде	ОТ _р	4.915.842
1.1.	Регулаторна накнада	РН _т	125.325
1.2.	Набавна вредност електричне енергије за балансирање		4.794.607
2.	Укупно оперативни трошкови	ОТ _т	9.835.774
3.	Трошкови амортизације	А _т	3.283.904
4.	Стопа приноса на регулисана средства	ППЦК (у %)	6,64%
5.	Регулисана средства	РС _т	65.299.002
6.	Принос на регулисана средства (4. * 5.)		4.332.781
7.	Трошкови системских (помоћних) услуга	СУ _т	2.750.648
8.	Трошкови за надокнаду губитака	ТГ _т	4.133.586
9.	Остали приходи	ОП _т	7.861.633
9.1.	Од тога приходи по основу балансирања система		5.420.644
10.	Корекциони елемент	КЕ _т	1.652.477
11	Максимално одобрени приход (2. + 3. + 6. + 7. + 8. - 9. +10.)	МОП _т	18.127.538

Цена приступа систему за пренос електричне енергије

Просечна укупна годишња цена приступа систему за пренос електричне енергије утврђена на основу максимално одобреног прихода и испоручених количина електричне енергије из Електроенергетског биланса за 2020. годину износи 0,56 дин/kWh.

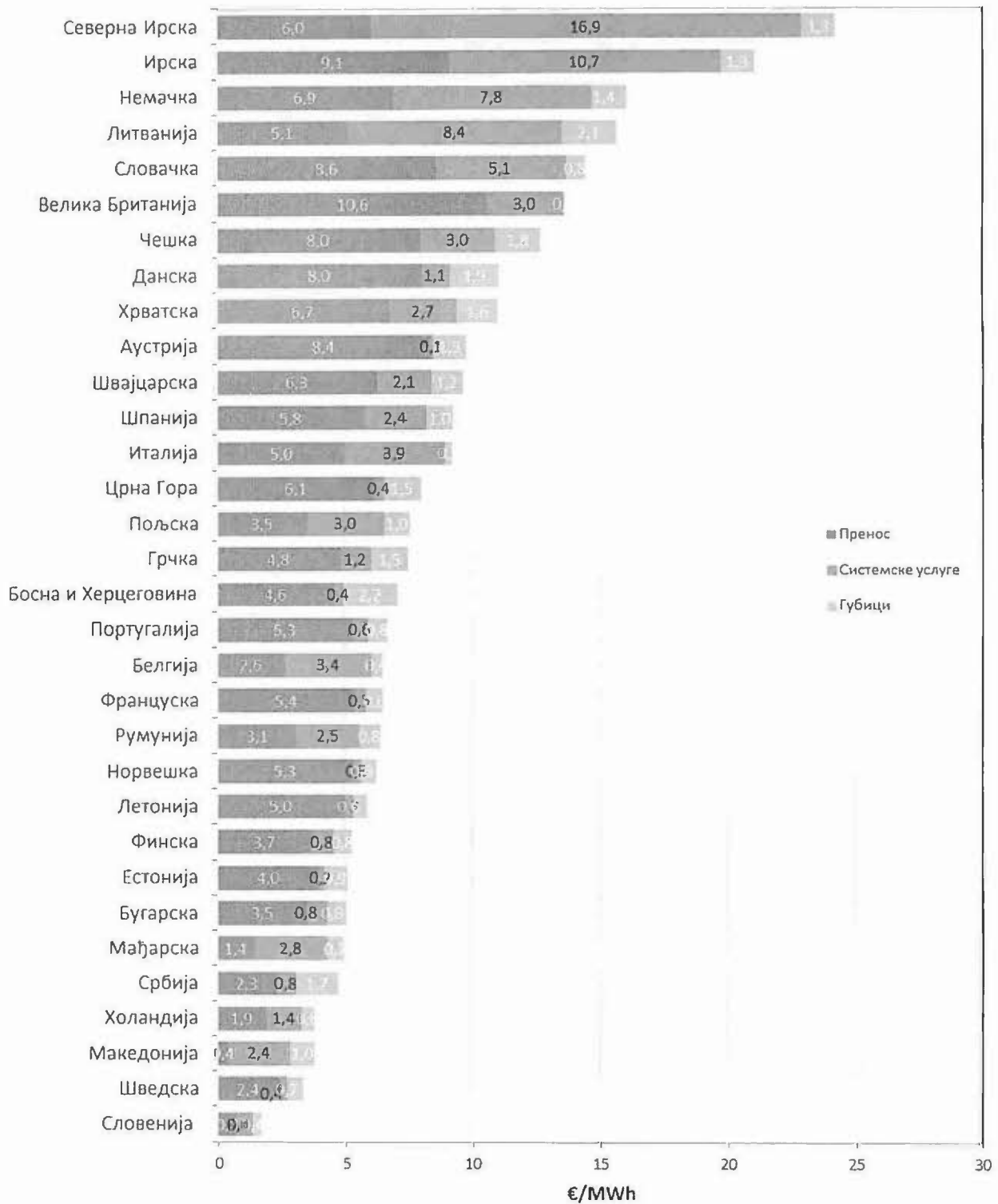
дин/kWh

Опис	Остварене просечне цене		Ниво цене		Индекси		
			од 1.11.2019.	Одобрено АЕРС			
	2018	2019	биланс 2020	биланс 2020	4/1	4/2	4/3
0	1	2	3	4	5	6	7
Цена приступа систему за пренос елек. енергије	0,490	0,491	0,506	0,555	113	113	110

Укупни раст одобрене цене преноса у 2020. години у односу на одобрену цену од 1.11.2019. године, обрачунату на билансу за 2020. годину износи 10%.

Поређењем исказане структуре одобрене цене преноса за 2020. годину са оствареним ценама у 2019. години у другим европским земљама, може се закључити да је она у укупном износу међу најнижим, на приближном нивоу цена у појединим земљама региона (Бугарска, Мађарска и Северна Македонија) и значајно виша од остварене цене у развијеним земљама (Словенија, Шведска и Холандија).

Структура и односи цена преноса у појединим европским земљама су приказани у следећем графикану:

Извор података: ENTSO-e 2019

На основу базних тарифа за тарифне елементе утврђене на основу биланса за 2020. годину и релативних односа вредности тарифа одређених Методологијом, утврђен је и достављен Агенцији ценовник за приступ систему за пренос електричне енергије:

Тарифни елемент	Тарифа	Јединица мере	Динара по јединици мере
Активна снага	Одобрена снага	kW	53,9973
	Прекомерна снага	kW	215,9892
Активна енергија	Виша дневна	kWh	0,4222
	Нижа дневна	kWh	0,2111
Реактивна енергија	Реактивна енергија	kVarh	0,2099
	Прекомерна реактивна енергија	kVarh	0,4198

На основу свега напред наведеног, прихвата се предложени ценовник.

18. децембар 2020. године